

91. Kongres Międzynarodowej Federacji PEN w Krakowie

2025-09-05

Od 2 do 5 września w Krakowie odbywa się 91. Kongres Międzynarodowej Federacji PEN. Wydarzenie organizowane pod hasłem „Siła wolnego słowa” gromadzi pisarzy oraz delegatów ośrodków PEN z całego świata, którzy rozmawiają o przyszłości literatury w obliczu wojny, cenzury, dezinformacji i przymusowej migracji, a także o tym, jak dzięki literaturze budować wspólną przestrzeń porozumienia i solidarności.

Na towarzyszący kongresowi program otwarty dla publiczności składają się debaty z udziałem wybitnych twórców, m.in. Olgi Tokarczuk, Raji Shehadeha, Adama Michnika, Andrieja Kurkowa oraz ważnych pisarzy i aktywistów z Ukrainy, Białorusi, Gruzji, Litwy i innych krajów.

Międzynarodowa Federacja PEN z radością zaprosiła na ceremonię otwarcia 91. kongresu PEN International, która odbyła się dziś, 2 września w Kinie Kijów. Jej głównym punktem będzie rozmowa prezesa Międzynarodowego PEN Burhana Sonmeza z Olgą Tokarczuk, laureatką Nagrody Nobla, polską pisarką i aktywistką, która konsekwentnie wyraża sprzeciw wobec represji politycznych, pisząc o cenie, jaką podczas wojen i pod rządami autorytarnymi przychodzi płacić ludziom.

W wydarzeniu zatytułowanym „Pamięć, migracja i mit w dzisiejszej literaturze” weźmie również udział wiceprezes PEN International Margaret Atwood, wybitna pisarka, od lat zaangażowana w sprawy wolności słowa i sprawiedliwości ekologicznej, która wygłosi przemówienie zdalnie.

Goście będą mogli również wysłuchać wystąpienia Marka Radziwona, prezesa polskiego PEN Clubu.

Program wydarzeń:

- ~~1 września, godz. 20.00, pałac Potockich~~
Nowe głosy, wspólna przyszłość (wydarzenie w języku angielskim)
Energiczne rozpoczęcie kongresu przygotowane przez Komitet Młodych Pisarzy Międzynarodowej Federacji PEN we współpracy z Tomorrow Club. Posłuchamy głosu młodych twórców i poznamy ich wizję wspólnej przyszłości literatury.
- ~~2 września, 17.30, Kino Kijów~~
Pamięć, migracja i mit we współczesnej prozie - ceremonia otwarcia kongresu
 - Słowo od Margaret Atwood, wiceprezeski Międzynarodowej Federacji PEN (online)
 - Rozmowa Burhana Sonmeza, prezesa Międzynarodowej Federacji PEN z laureatką Nagrody Nobla Olgą Tokarczuk poświęcona literaturze wobec psychologicznych, historycznych i politycznych obszarów doświadczenia ludzkiego w czasach masowej migracji i cyfrowego mitotwórstwa.

Wydarzenia są bezpłatne. Obowiązują wejściówki, które są dostępne na stronie internetowej [KBF Bilety](#).

Książki zakazane w krakowskich księgarniach

Z okazji jubileuszu stulecia Polski PEN Club przygotował akcję „Literatura zakazana!”, która ma na celu zwrócenie uwagi czytelników i czytelniczek na siłę literatury oraz wolności słowa. W krakowskich księgarniach i antykwariatach pojawią się opaski na książkach oraz lista tytułów zakazanych obecnie lub kiedyś w różnych miejscach na świecie. Opaska opatrzona jest kodem QR, który prowadzi do listy zakazanych książek na stronie internetowej.

Książki z opaskami można będzie znaleźć w wybranych filiach Biblioteki Kraków oraz w siedmiu krakowskich księgarniach i antykwariatach. Są to: Antykwariat Abecadło, Antykwariat Szklane Domy, Spółdzielnia Ogniwo, Książkoteka, Księgarnia De Revolutionibus, Księgarnia Fankomiks i Księgarnia Karakter. [Zobacz listę książek.](#)

Dodatkowo, między 1 a 8 września, powstaną specjalne półki, na których będą dostępne książki gości kongresu. Znajdziemy je w miejscach takich jak: Księgarnia Austeria, Cafe NOWA Księgarnia, Główna Księgarnia Naukowa, Książkoteka, Księgarnia Akademicka, Księgarnia Bonobo, Księgarnia De Revolutionibus, Księgarnia Karakter, Księgarnia Nić, Księgarnia WAM, Księgarnia Lokator, Ministerstwo Starych Książek, Spółdzielnia Ogniwo.

Więcej informacji na stronie internetowej kbf.krakow.pl.

- 3 września, 20.00, Międzynarodowe Centrum Kultury

PEN w czasach niepokoju

Debata o wolności słowa w czasach represji, autorytaryzmu, polaryzacji i wojny, a także o sile literatury, która przewycięża strach i daje moc oporu. Udział wezmą prezes Ukraińskiego PEN Wołodmyr Jermołenko, dyrektorka wykonawcza Gruzińskiego PEN Natasza Lomouri i redaktor naczelny „Gazety Wyborczej”, członek Polskiego PEN Clubu, Adam Michnik. Prowadzenie: Agnieszka Lichnerowicz.

- 4 września, 20.00, Muzeum Manggha

Wolne słowo w wolnej Europie Wschodniej

Dyskusja na temat stanu wolności słowa w Europie Środkowo-Wschodniej w obliczu narastających nacjonalizmów i wojny Rosji przeciwko Ukrainie. Wezmą w niej udział ukraiński pisarz i były prezes Ukraińskiego PEN Andriej Kurkow, prezeska Białoruskiego PEN Taciana Niadbaj oraz litewska pisarka i historyczka Kristina Sabaliauskaitė. Prowadzenie: Adam Szostkiewicz.

- 5 września, 20.00, Muzeum Manggha

Znikający krajobraz

Na zakończenie kongresu z palestyńskim pisarzem i prawnikiem Rają Shehadehem porozmawia pisarka i socjolożka Ludwika Włodek. Posłuchamy refleksji na temat zmian w fizycznym i politycznym pejzażu Palestyny w kontekście pamięci, oporu, nacjonalizmu, polityki tożsamości oraz dekolonizującej mocy literatury.